

Gedistilleerd

Nieuwsbrief Vrienden van het Jenevermuseum

www.jenevervrienden.nl

Nieuwsbrief september 2024

nummer 73

Van de voorzitter

Het najaar is nu echt begonnen. Buiten jaagt de regen en de thermometer komt niet boven de 15 graden. Na een lange nazomer dan ook tijd om de aandacht te richten op wat er in het najaar komen gaat. Daarover leest u nader in deze uitgave van Gedistilleerd.

We starten Gedistilleerd met de benoeming van Arij Groenewegen als nieuwe directeur van ons Jenevermuseum. Graag willen we Arij ook vanaf deze plaats veel succes wensen en zien uit naar de samenwerking met deze nieuwe directeur!

Verder treft u naast andere zaken ook de aankondiging van een enquête aan, die u begin november zal worden voorgelegd. Hoewel wij tal van aantrekkelijke activiteiten organiseren (denken wel!), valt de belangstelling daarvoor onder de leden tegen. We peilen in de enquête graag wat uw belangstelling zou hebben en blijven zeer bereid om het een en ander te organiseren. Onze vereniging is immers niet alleen opgericht om het museum met raad, daad en financiën ter zijde te staan. Ook het organiseren van boeiende activiteiten waardoor de onderlinge band verder kan worden versterkt, rekenen wij tot een van onze doelen!

Ad Mostert, voorzitter

Vanuit het museum

Het Nationaal Jenevermuseum in Schiedam heeft een nieuwe kapitein aan het roer. Vanaf 1 december 2024 neemt Arij Groenewegen officieel de leiding over.

Na een lange selectieprocedure, waarin maar liefst vijftien kandidaten de revue passeerden, koos het bestuur unaniem voor Groenewegen als dé persoon om het museum leiden in een nieuwe, spannende fase.

Groenewegen is echter geen onbekende voor het museum. Hij heeft zich al jarenlang ingezet voor het Jenevermuseum en was sinds juni van dit jaar waarnemend directeur.

Daarvoor heeft hij als Coördinator events, vrijwilligers en educatie zijn sporen ruimschoots verdiend.

Het Jeneverfestival, een van de paradepaardjes van het museum, groeide onder zijn leiding uit tot een groot succes. Niet gek dus, dat de keuze op hem viel.

Arij Groenewegen, directeur Nationaal Jenevermuseum

Fort van Oosten, voorzitter van het stichtingsbestuur, spreekt vol vertrouwen over de aanstelling van Groenewegen: "Arij's passie voor ons erfgoed en zijn leiderschapskwaliteiten maken hem de ideale kandidaat om het museum naar nieuwe hoogten te brengen." En dat is precies wat Groenewegen van plan is. Met een duidelijke visie en aantrekkelijk maken voor een breder publiek.

Nuchter

Zelf reageert hij nuchter maar enthousiast: “Het is een enorme eer om deze rol te vervullen. Het museum heeft een unieke plaats in onze stad en industrie. Samen met ons team en partners wil ik het verhaal van het Nederlands gedistilleerd nog krachtiger vertellen.”

En dat verhaal mag zeker verteld worden, want Schiedam en jenever zijn als twee handen op één buik. Met Groenewegen aan het roer lijkt het Jenevermuseum klaar voor een nieuw hoofdstuk, vol frisheid en... misschien wel een borreltje hier en daar.

Lezing Leroy Fisscher

Het is zondagmiddag 8 september 14:00 uur en een vijftiental Vrienden zijn aanwezig op de Graanzolder in ons Jenevermuseum.

Leroy Fisscher, historicus, publicist en junior conservator van het Jenevermuseum, houdt een boeiende presentatie getiteld “de Schiedamse Jenever van Indië tot nu” met tot de verbeelding sprekende slides en foto’s.

Aan de oorspronkelijke bevolking van Nederlands-Indië viel niet veel te verdienen met de verkoop van jenever, maar aan de zeevarenden op de specerijen route, de KNIL, de officieren en later dienstplichtige militairen tijdens de zogenaamde politionele acties des te meer. Voor de Tweede Wereldoorlog waren o.a. politici

van de SDAP bezorgd over het drankmisbruik bij het leger in Nederlands-Indië, maar dat leidde niet tot een totaal verbod.

Na de Onafhankelijkheidsoorlog in 1949 viel de export van Jenever nagenoeg weg; alcohol en Islam gaan namelijk niet samen.

Na afloop was er gelegenheid tot het stellen van vragen. Om 15:15 uur werd Leroy bedankt met een applaus van de aanwezigen en kreeg hij namens de Vrienden een presentje.

Ludo Verlinde

Agenda 2024

Zaterdag 19 oktober 2024

Op bezoek bij Serious Bee in Schiedam, waar naast de drank mede nog een aantal andere heerlijke dranken worden gemaakt.

Programma: Ontvangst met thee en koffie, rondgang door de distilleerderij met aansluitend een proeverij. Groepsgrootte maximaal 15 personen, kosten € 25,00 per persoon voor leden en introducees. Aanvang 14:00 uur. Locatie: Nieuwsticht 10, 3113 BH Schiedam. Met eigen vervoer naar Nieuwsticht 10 te Schiedam.

Zondag 17 november 2024

Zondag 17 november 2024 organiseren de Vrienden van het Jenevermuseum een Sing Along gecombineerd met een Pub Quiz.

Bij de Sing Along kan mee worden gezongen met jeneverliederen vanuit het heden en verleden. Er zijn zo'n 50 songbooks beschikbaar!

Tijdens de Sing Along wordt een Pub Quiz gespeeld, bestaande uit 3 blokken met vragen over het verleden en heden van Schiedam, de molens, de jeneverindustrie, enzovoort. Gespeeld wordt in teamverband van groepen van 4 personen, waarbij leuke prijsjes te winnen zijn. Kosten slechts € 5,00 per persoon voor leden en introducees.

Locatie: Graanzolder in het Nationaal Jenevermuseum, Lange Haven 74-76, 3111 CH Schiedam. Aanvang Sing Along en Pub quiz, 14:00 uur.

Koos Scheijbeler, PR en activiteiten

Vooruitblik agenda 2025

In 2024 kon een aantal excursies niet doorgaan wegens gebrek aan deelname zoals het bezoek aan het Jenevermuseum in combinatie met

Serious Bee of de Jeu de Gin bij van Toor in Vlaardingen. Ook viel het aantal deelnemers bij de lezingen tegen.

Graag willen wij weten wat hiervan de oorzaak is en op welke punten wij de activiteiten kunnen verbeteren.

Begin november plaatsen we een enquête op de site met een aantal vragen over excursies, lezingen en kosten van deze activiteiten. Daarnaast kunnen jullie dan ook nieuwe activiteiten voorstellen die jullie interessant vinden.

Via email melden wij jullie wanneer de enquête klaar staat om ingevuld te worden. De uitkomst van de enquête zullen we daarna met jullie delen.

Koos Scheijbeler, PR en activiteiten

Vrijdag feitjes

Samenvatting: "Genever – a (hi)story"

De oorsprong van jenever, een Nederlands gedistilleerd drankje, wordt vaak ten onrechte toegeschreven aan professor Franciscus de le Boë Sylvius uit de 17e eeuw. Sylvius was arts en propageerde om enorme hoeveelheden thee en koffie te drinken voor een goede doorstroming. Hij experimenteerde om dezelfde reden met het aftrekken van jeneverbessen in alcohol.

Hij was een expert in het samenstellen van medicinale drankjes en zou één daarvan rond 1650 'genièvre', naar het Franse woord voor jeneverbes gedoopt hebben als voorloper van de drank die wij nu kennen als jenever. Hoewel Sylvius mogelijk zelf jenever heeft gedistilleerd, was hij waarschijnlijk niet de uitvinder ervan.

Jenever ontwikkelde zich uit eerdere vormen van alcoholproductie, waarbij graan als grondstof diende in plaats van wijn. Deze overgang vond plaats tijdens de Reformatie, toen religieuze en sociale veranderingen een grote rol speelden. Voorheen werd alcohol voornamelijk beschouwd als medicijn, maar naarmate de vraag groeide, veranderde het in een genotsmiddel.

Alcohol werd oorspronkelijk ontdekt door Arabieren en later door Italiaanse chemici die tussen 1050 en 1150 per toeval alcohol destilleerden. Het distilleren van alcohol uit graan werd al in de middeleeuwen in Duitsland en Nederland toegepast, hoewel het door de kerk verboden was

wegens de heilige status van graan. Pas na de Reformatie werd de productie en verkoop van graanalcohol toegestaan.

De productie van graanjenever nam toe in de 16e eeuw, mede door belastingontduiking van bieraccijnzen. De accijns op "coornbrandewyn" werd uiteindelijk in 1608 in Nederland ingevoerd, wat leidde tot een verdere groei van de jeneverindustrie. Het is moeilijk om de exacte oorsprong van jenever te bepalen wegens verloren archieven tij-

dens verschillende oorlogen, maar het blijft een belangrijk deel van de Nederlandse distilleertraditie.

Samensteller: Alex Mulder
Branderij Jenevermuseum

Schiedam 750 jaar stadsrechten, Jenever Schiedam 750

In 2025 is het 750 jaar geleden dat Aleida van Henegouwen op 18 maart 1275 aan Schiedam stadsrechten gaf. Dat is een prachtige aanleiding voor het maken van een mooi feestjaar, een feest dat ook recht doet aan de rijke jeneververleden van Schiedam.

Volgend jaar zijn er het hele jaar door activiteiten in de stad in het kader van Schiedam 750 jaar.

Van een nederzetting bij een dam in de Schie naar een hippe, kritische stad met een open en groen karakter.

Van generatie op generatie is Schiedam een broedplaats voor distilleerderijen geweest, daarvoor spreken we van het Dutch Distillers District.

Ook het bijzondere culturele erfgoed, de molens,

de branderijen en distilleerderijen en natuurlijk de statige woonhuizen van de distillateurs geven de binnenstad van Schiedam een mooi aanzicht.

Ter gelegenheid van het 750-jarig bestaan van de gemeente Schiedam brengt Stichting Promotie Schiedamse Jenever-750 een speciale jenever uit. Met deze jenever ervaart u de klasse van het eeuwenoude vakmanschap van de Schiedamse distillateurs.

Deze exclusieve jenever wordt uitgebracht in een beperkte oplage in een bijzondere kelderfles en kan ook geleverd worden in een speciaal houten kistje.

Bestellen van deze speciale jenever kan via de website www.schiedam-750-jenever.nl

Koos Scheijbeler, PR en activiteiten

Nieuwe kunstcommissie van start

Met de feestelijke presentatie van de 20 ste Vriendenfles op 5 mei in de Havenkerk leverde de oude kunstcommissie haar laatste 'kunstje'. Drie van de vier leden hadden te kennen gegeven te willen stoppen, namelijk Theo van Giezen, Peter Elderman en Theo Reijman. Rob van der Ven wilde wel doorgaan.

Hij vormt samen met Johan Verkaik als nieuw lid en mijzelf als voorzitter de nieuwe kunstcommissie. Half augustus vond de afscheids-c.q. overdrachtsbijeenkomst van de oude naar de nieuwe kunstcommissie plaats.

De nieuwe kunstcommissie is inmiddels van start gegaan met het opstellen van een lijst met kunstenaars die in aanmerking kunnen komen voor het ontwerpen van het etiket voor de 21ste Vriendenfles. Binnenkort hopen we een keuze te kunnen maken, waarna we de geselecteerde kunstenaar benaderen.

Hans Bautz, voorzitter Kunstcommissie